

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Näringsdepartementet

Yttrande över Boverkets rapport 2018:17 Lovbefriade åtgärder, utvändiga ändringar och anmälan – analys och förslag

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller Boverkets rapport Lovbefriade åtgärder, utvändiga ändringar och anmälan – analys och förslag. Ändringar eller nya regler föreslås i plan- och bygglagen (2010:900)¹ och plan- och byggförordningen (2011:338)².

Rapporten innehåller följande förslag till författningsändringar.

I PBL föreslås en utökning av byggnadsarean från 25,0 till 30,0 kvadratmeter för bygglovsbefriade komplementbyggnader/komplementbostadshus med nödvändiga andra förändringar i form av:

- prövning i startbesked av krav i 2 kap PBL för så kallade Attefallsåtgärder i 9 kap 4a – 4c § PBL,
- rätt för grannar och andra närboende vars civila rättigheter berörs att överklaga startbesked för Attefallsåtgärder i 9 kap 4a – 4c § PBL till den del de avser prövning enligt 2 kap PBL och
- bestämmelser om expediering via kungörelse av startbesked för Attefallsåtgärder enligt 9 kap 4a – 4c § PBL.

Det föreslås en ändring från bruttoarea till byggnadsarea när det gäller den area som bygglovsbefriade tillbyggnader kopplas till.

Det föreslås även att kravet att medgivande av granne enligt 9 kap. 4a – 4b § PBL ska vara skriftligt och bifogas anmälan till byggnadsnämnden. Vidare föreslås en sänkning av krav på bygglov för byte av färg, fasadbeklädnad och taktäckningsmaterial på andra byggnader än en- och tvåbostadshus och tillhörande komplementbyggnader.

I PBF föreslås enligt förslagsställaren ett förtydligande av kraven på anmälan för åtgärder på byggnadsverk i 6 kap. 5 och 6 §§ PBF. Det föreslås även en ny 6a§, innebärande att för åtgärder som inte kräver lov krävs det en anmälan vid rivning av en byggnad eller en del av en byggnad, dock inte om byggnaden eller byggnadsdelen får uppföras utan bygglov eller anmälan eller om byggnaden är en komplementbyggnad. Vidare föreslås en ny 6b§, om att det vid sådana byggnadsåtgärder som avses i

¹ I det följande PBL

² I det följande PBF.

5, 5a och 6a §§ kan antas uppkomma rivningsmaterial som innehåller sådant farligt avfall som avses i plan- och bygglagen eller miljöbalken, ska detta framgå av anmälan.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I remissen anges att rapporten kommer av ett regeringsuppdrag där Boverket har fått i uppdrag att utreda ytterligare undantag från kraven på bygglov samt att se över kraven på anmälan enligt plan- och byggförordningen. Boverket har även fått i uppdrag att genomföra en bred analys av frågan om domstolsprövning av de nya bygglovsbefriade åtgärder som infördes genom prop. 2013/14:127 samt utreda förutsättningarna för att utöka byggnadsarean för de idag bygglovsbefriade komplementbyggnaderna/komplementbostadshusen. I uppdraget har det ingått att utreda förutsättningarna för en sammanläggning och förenkling av bestämmelserna om bygglovsbefriade åtgärder för en- och tvåbostadshus enligt 9 kap. 4-4e § PBL och beakta slutsatser från analysen avseende frågan om domstolsprövning.

Utöver uppdraget anges i konsekvensutredningen att målen med förslaget är att:

- Göra det attraktivare att uppföra framförallt komplementbostadshus och att använda dem som bostad.
- Undanröja rättsliga brister i nuvarande reglering av Attefallsåtgärder.
- Göra det möjligt att utföra fler yttre ändringar i form av byte av färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial utan krav på bygglov.
- Förenkla och renodla kraven på anmälan.

Såvitt Regelrådet förstår uppdragsbeskrivningen i förhållande till de remitterade förslagen, så har Boverket utfört vad som har efterfrågats av beställaren. Därutöver har Boverket beskrivit om bakgrund och syfte i rapporten.

Regelrådet finner beskrivningen av bakgrund och syfte godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Avseende alternativa lösningar anger förslagsställaren att den förändring som man förespråkar är att åtgärda de rättsliga bristerna inom ramen för fortsatt lovbeFrielse och anmälningsplikt. Det anges att för att åtgärda de rättsliga bristerna är det i och för sig fullt möjligt att återinföra lovprövning av Attefallsåtgärder även om de får strida mot detaljplan. Det anges inte vara ett tänkbart alternativ med hänsyn till regeringens vilja att bygglovsbefria allt fler åtgärder. Det anges att en annan möjlighet skulle vara att behålla lovbeFrielsen men slopa anmälningsplikten. Det anges att för att anmälningsplikten ska upphöra helt krävs det i så fall att inte enbart den direkta anmälningsplikten slopas utan även den indirekta anmälningsplikten som ofta kan gälla exempelvis brandskydd. Det anges att det då finns en möjlighet för grannar och andra närboende vilkas enskilda intressen berörs att göra en anmälan om tillsyn och att överklaga ett beslut att inte ingripa med tillsyn. Det anges att det är tveksamt om en sådan lösning är förenlig med Sveriges åtaganden om möjlighet till domstolsprövning enligt Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Det anges att slopa kraven på anmälan även skulle få svåröverblickbara konsekvenser som behöver utredas i ett större sammanhang.

Vidare anger förslagsställaren att man förespråkar en förhållandevis enkel form av samordning inom

ramen för dagens sammanlagda yta om 40 kvadratmeter. Det anges att de flesta andra alternativa lösningar förutsätter att den sammanlagda ytan ökar, vilket anges att det enligt direktivet inte har ingått i uppdraget. Vidare anges att förslagsställaren inte har ansett det lämpligt att sammanlägga Attefallsåtgärderna med friggeboden. Enligt förslagsställarens bedömning hade en sådan sammanläggning komplicerat regelsystemet väsentligt och riskerat att leda till förvirring hos allmänheten om vad det välkända begreppet friggebod är. Det anges att betydligt fler redan har uppfört en eller flera friggebodar på sin tomt och skulle därför tvingas riva dem för att kunna bygga ett Attefallshus om 30 kvadratmeter.

Avseende effekter av om någon reglering inte kommer till stånd anger förslagsställaren att den nuvarande lovplikten är i princip heltäckande för byte av färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial på andra byggnader än en- och tvåbostadshus och tillhörande komplementbyggnader till den del de avser tak och fasader som inte vetter mot kringbyggd gård. Det anges att en stor fördel med en sådan lovplikt är att den som ska utföra en sådan åtgärd inte behöver lägga tid och pengar på att tolka och avgöra de ofta mycket besvärliga kriterier som krävs vid en sänkning av lovplikten. Förslagsställaren anger att de dock har fått i uppdrag att utreda förutsättningarna för att sänka lovplikten och att visa hur en sådan sänkning kan utformas på bästa sätt.

Regelrådet finner beskrivningen av alternativa lösningar och effekter av om någon reglering inte kommer till stånd tillräcklig för detta ärende. Beskrivningen är därmed godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges att förslagsställaren har beskrivit behovet av att införa en prövning av krav i 2 kap. PBL och rätt till domstolsprövning av sådana prövningar för Attefallsåtgärder som förutsättning för utökad lovbefrielse. Förslagsställaren bedömer, mot den bakgrunden, att samtliga förändringar överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen och har inte några konsekvenser för den fria handeln med varor och tjänster eller strider mot Europakonventionen om mänskliga rättigheter m.m.

Regelrådet har inte funnit några skäl till att ifrågasätta förslagsställarens bedömning i denna del.

Regelrådet finner beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen anges att förslagsställaren inte bedömer att någon särskild hänsyn behöver tas till tidpunkten för ikraftträdande och att det behov av vägledning och information som finns om de nya reglerna bör kunna hanteras inom ramen för förslagsställarens ordinarie vägledningsansvar.

Regelrådet kan konstatera att det är utom förslagsställarens mandat att fatta beslut om tidpunkten för ikraftträdande för de remitterade förslagen. Dock hade det varit önskvärt om förslagsställaren trots detta belyst om det är något särskilt som behöver beaktas med anledning av tidpunkten för ikraftträdande i någon del av de remitterade förslagen och i annat fall motiverat sitt ställningstagande varför det inte har varit behövligt. Med nämnda medskick till förslagsställarens kommande ärenden, kan Regelrådet i detta ärende godta förslagsställarens kortfattade bedömning.

Vad sedan gäller behovet av speciella informationsinsatser är förslagsställarens beskrivning även i detta avseende något kortfattad. Vanligen bör en beskrivning av behovet av speciella informationsinsatser bestå av en beskrivning av de berörda som behöver informationen, vilka informationskanaler som kan anses lämpliga för målgruppen och vilken aktör som ska utföra informationsinsatserna. Regelrådet anser att förslagsställaren bör beakta nämnda medskick i sina kommande ärenden. För detta ärende kan beskrivningen trots det nämnda godtas.

Trots det angivna finner Regelrådet beskrivningen av om särskild hänsyn behöver tas till tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges att de företag som berörs av förslagen är sådana som tillverkar, säljer eller utför arbete med eller underhåll av komplementbyggnader/komplementbostadshus och lovbefriade tillbyggnader, färg, fasadbeklädnad och taktäckningsmaterial (inklusive tak- eller fasadintegrerade solcellspaneler och solfångare).

Regelrådet vill i denna del framföra följande. De branscher som berörs av förslaget anges på ett godtagbart sätt. Vad gäller berörda företag utifrån antal och storlek så saknas denna information helt. Förslagsställaren borde ha utgått från de nämnda delbranscherna och utrett antal berörda företag närmare för att sedan efterforska storleken för berörda företag. I detta avseende kan förslagsställare få information via SCB och samråda med berörda branschorganisationer. Avsaknaden av den nämnda informationen medför att konsekvensutredningen är ofullständig i denna del.

Regelrådet finner beskrivningen av berörda företag utifrån bransch godtagbar.

Regelrådet finner beskrivningen av berörda företag utifrån antal och storlek bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen anges att förslagsställaren bedömer att förändringarna av reglerna för Attefallsåtgärder har marginell betydelse från kostnadssynpunkt. Det anges att det blir något fler åtgärder som lovbefrias och som istället omfattas av krav på anmälan, men att skillnaden i kostnadshänseende inte blir så stor.

Regelrådet vill i denna del framföra följande. Vanligen behöver kostnadsförändringar beskrivas såväl kvalitativt som kvantitativt. En kvantitativ beskrivning av förslaget påverkan på företagets administrativa kostnader saknas i detta ärende. Regelrådet har dock inte funnit några skäl till att ifrågasätta förslagsställarens bedömning, varför en utebliven kvantitativ redovisning kan godtas i detta ärende, med nämnda medskick till förslagsställarens kommande ärenden.

Regelrådet finner beskrivningen av förslaget påverkan på berörda företags administrativa kostnader godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen anges att förslagsställaren bedömer att förändringarna av reglerna om lovplikt för byte av färg, fasadbeklädnad och taktäckningsmaterial kommer att leda till lägre kostnader för de som ska utföra sådana åtgärder. Detta anges framförallt gälla för byte till tak- eller fasadintegrerade solcellspaneler och solfångare. Det anges att eftersom en hel del av de ärenden som genom förändringarna inte kräver lov, istället kräver en anmälan, blir kostnadsminskningen i de fallen begränsad.

Som ovan anges behöver vanligen kostnadsförändringar beskrivas såväl kvalitativt som kvantitativt. En kvantitativ beskrivning av förslagets påverkan på företagets andra kostnader saknas i detta ärende. Regelrådet har dock heller inte i denna del funnit några skäl till att ifrågasätta förslagsställarens bedömning, varför en utebliven kvantitativ beskrivning kan godtas i detta ärende, men med nämnda medskick till förslagsställarens kommande ärenden.

Vad gäller förslagets påverkan på berörda företags verksamhet anger förslagsställaren att förändringarna kan komma att medföra att det blir mer intressant att bygga, tillverka och sälja komplementbostadshus/komplementbyggnader och att installera, tillverka och sälja tak- och fasadintegrerade solenergianläggningar. Förslagsställaren bedömer att förändringar av kraven på anmälan kommer att få marginella konsekvenser för företagen.

Regelrådet finner beskrivningen av andra kostnader och behov av förändringar i företagets verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen saknas en beskrivning av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag. Såvitt Regelrådet förstår förslagsställarens beskrivning är förslaget positivt för de företag som berörs i bemärkelsen att det kan bli mer intressant att bygga, tillverka och sälja komplementbostadshus/komplementbyggnader. Vidare förefaller förslaget kunna få en positiv påverkan på konkurrensen, om syftet att främja berörda företags verksamhet uppnås. Dock saknas en tydlig redovisning av sådana effekter. Vanligen behöver förslagsställare, om man inte har identifierat någon konkurrenspåverkan, ange och motivera detta. För detta ärende, och främst för att det verkar finnas en möjlig positiv påverkan för företag, kan en utebliven beskrivning godtas, men med nämnda medskick till förslagsställarens kommande ärenden.

Regelrådet finner att en utebliven redovisning av förslagets påverkan på konkurrensförhållanden för berörda företag utifrån förutsättningarna i detta ärende är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Regelrådet har inte kunnat återfinna en beskrivning av om regleringen kommer att påverka företagen i andra avseenden. Om förslagsställaren inte har kunnat se någon sådan påverkan behöver det vanligen anges och motiveras. I detta ärende har Regelrådet inte heller för egen del kunnat identifiera någon sådan påverkan. En utebliven beskrivning kan därför godtas i detta ärende, men med nämnda medskick till förslagsställarens kommande ärenden.

Regelrådet finner att en utebliven redovisning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden utifrån förutsättningarna i detta ärende är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Regelrådet har inte kunnat återfinna en beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning. Om förslagsställaren inte har bedömt det som möjligt eller relevant att ta sådan hänsyn behöver det vanligen anges och motiveras. Utifrån ärendets karaktär, med förslag som i förlängningen kan främja vissa företags verksamhet, kan Regelrådet godta en utebliven beskrivning i detta ärende.

Regelrådet finner att en utebliven redovisning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning utifrån förutsättningarna i detta ärende är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Förslagsställaren har identifierat att förslaget kan få effekter för företag, vilket innebär att förslaget ska utredas inte endast enligt 6 § utan också 7 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Som framgår ovan saknas dock flertalet sådana beskrivningar. Om förslagsställare inte bedömer vissa punkter som relevanta att beskriva, behöver det anges och motiveras.

Såvitt Regelrådet förstår förslaget kommer de primära effekterna att påverka innehavare av Attefallshus, vilket till största del utgörs av privatpersoner. Därutöver finns det enligt förslagsställaren en positiv påverkan på företag inom vissa branscher, som exempelvis tillverkare av Attefallshus, då förslagen kan komma att främja deras verksamhet. Denna positiva påverkan har Regelrådet inte funnit skäl till att ifrågasätta och kan därför godta konsekvensutredningen som helhet. Regelrådet förutsätter dock att förslagsställaren tar med sig ovan lämnade synpunkter i sitt fortsatta konsekvensutredningsarbete.

Vid en sammantagen bedömning finner Regelrådet att konsekvensutredningen uppfyller kraven enligt 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 19 september 2018.

I beslutet deltog Claes Norberg, ordförande, Hanna Björknäs, Yvonne von Friedrichs och Lennart Renbjör.

Ärendet föredrogs av Katarina Garinder Eklöv.

Claes Norberg
Ordförande

Katarina Garinder Eklöv
Föredragande